



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1768/2021
18.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Филип Филиповић, адвокат из ..., против тужене ЈП „Електропривреда Србије“ из Београда, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 139/21 од 29.03.2021. године, у седници већа одржаној 18.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 139/21 од 29.03.2021. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу, Судска јединица Богатић ПП 240/19 од 23.10.2020. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилца засновала радни однос код туженог даном ступања на рад 02.04.2019. године и обавезан је тужени да тужилцу врати на рад. Ставом другим изреке, одбачена је, као недозвољена, тужба у погледу захтева да суд обавезе туженог да тужилцу распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми и радној способности. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а одбијен је, као неоснован, захтев тужилце за накнаду трошкова парничног поступка у износу од још 26.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 139/21 од 29.03.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена жалба туженог, па је првостепена пресуда у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву делимично преиначена, тако што је утврђено да је тужилца засновала радни однос код туженог у периоду од 02.04.2019. године закључно са 18.10.2019. године, док је одбијен, као неоснован тужбени захтев да се утврди да је тужилца засновала радни однос на неодређено време са туженим и након 18.10.2019. године и да се обавезе тужени да тужилцу врати на рад. Ставом

другим изреке, жалба туженог је у преосталом делу одбијена и потврђено решење о трошковима парничног поступка у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у одбијајућем делу, тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити се наводима ревизије одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, руководилац Сектора за подршку гарантованог снабдевања код туженог ББ је почетком априла 2019. године тражила од директора Центра да се прими у радни однос један извршилац у Пословници у ..., као и извршилац за рад у Од директора Огранка ... ОДС дистрибуција добила је податке за тужилу и број њеног телефона, па је дана 29.03.2019. године позвала тужилу и рекла јој да је у Пословници у ... потребан један радник ради замене ВВ који се повредио, те је тражила од тужиле да достави диплому, очитану личну карту и картицу текућег рачуна и рекла јој да у понедељак 01.04.2019. године оде у пословницу и јави се шефу пословнице ГГ како би се са њим договорила око почетка рада.

Тужила се дана 01.04.2019. године јавила шефу пословнице ГГ који јој је рекао да може одмах да остане да ради, али је тужила почела да ради наредног дана 02.04.2019. године. Обављала је послове које је до тада радио ВВ. ДД је долазила из ... три до четири пута да је обучава, а повремено су се чуле и телефонским путем када је то било потребно. У пословници у ... се на шалтеру радило са странкама на пословима укључења и искључења купаца, обрађивању захтева за промену имена, рекламацијама за рачуне. Тужила је обављала те послова на компјутеру под шифром ВВ. Попуњавала је и потписивала захтеве за закључење уговора о потпуном снабдевању електричном енергијом – гарантовано снабдевање, који представљају обрасце у којима је између осталог садржано име и презиме, јединствени матични број грађана, адреса и потпис подносиоца захтева, потпис тужиле и потпис шефа правне службе.

Тужила је у периоду од 02.04.2019. године до 01.09.2019. године долазила на рад сваког радног дана, пет дана у недељи од 07 до 15 часова, а од 01.09.2019. године се, због поласка детета у вртић, договорила са шефом ГГ да ради од 07 до 12 часова и то је чинила до 18.10.2019. године, када је престала да ради, јер са њом није закључен уговор о раду.

Правилником о систематизацији и организацији послова туженог за Пословницу ... није систематизовано радно место које одговара опису послова које је у наведеном периоду тужила обављала.

Тужени је поводом тужбе у овој правној ствари, спровео интерну контролу Огранка ЕПС Снабдевање... и након узимања изјава од ГГ, ВВ, ДД и ББ, дат је предлог да се против ББ покрене дисциплински поступак за утврђивање одговорности због непредузимања радњи којима би се онемогућили доласци на рад тужиље у Пословницу у ..., односно шалтер салу Огранка ЕПС Снабдевање ..., који је окончан изрицањем дисциплинске мере.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом члана 32. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14) закључио да је тужиља код туженог засновала радни однос на неодређено време даном ступања на рад 02.04.2019. године и обавезао је туженог да тужиљу врати на рад.

Другостепени суд је оценио правилним закључак првостепеног суда да је тужиља засновала радни однос на неодређено време код туженог даном ступања на рад 02.04.2019. године, али је правилно утврдио да је радни однос тужиље трајао до 18.10.2019. године, те да применом члана 32. став 2. и члана 191. став 1. Закона о раду тужбени захтев за утврђење радног односа након 18.10.2019. године и за враћање тужиље на рад није основан, јер након тог дана тужиља више није долазила на рад код туженог.

Неосновано се наводима ревизије у одбијајућем делу одлуке о главној ствари оспорава правилна примена материјалног права.

Одредбом члана 30. Закона о раду прописано је да се радни однос заснива уговором о раду који послодавац и запослени закључују у писаној форми. У смислу члана 34. истог закона, запослени остварује права и обавезе из радног односа даном ступања на рад. Ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад, сматра се да је запослени засновано радни однос на неодређено време даном ступања на рад, како је то прописано чланом 32. став 2. Закона о раду.

Из цитиране законске одредбе произлази да је за наступање претпоставке о заснивању радног односа из члана 32. став 2. Закона о раду потребно да ступање на рад има елементе радног односа који се иначе регулишу уговором о раду, а посебно оне елементе који се односе на врсту и обим послова које запослени треба да обавља, место рада, радно време, новчани износ основне зараде и друге елементе потребне за утврђење радног учинка и накнаду зараде и других примања код запосленог.

У конкретном случају тужиља је 02.04.2019. године ступила на рад код туженог по позиву ББ, руководиоца Сектора за подршку гарантованог снабдевања код туженог и на основу договора са ГГ, шефом Пословнице туженог у Од тог дана до 18.10.2019. године тужиља је, иако са њом није закључен уговор о раду, обављала послове радног места привремено одсутног запосленог код туженог ВВ, те је тако успостављен радни однос тужиље и туженог имао све карактеристике радног односа како у погледу квалитета рада, тако и у погледу права, обавеза и одговорности које произлазе из радног односа.

Међутим, и по оцени Врховног касационог суда, не може се удовољити тужбеном захтеву за утврђење да је тужиља и након 18.10.2019. године била у радном односу код туженог на неодређено време, а последично ни захтеву тужиље за враћање на рад. Такву фикцију заснивања радног односа на неодређено време је одребом члана 32. став 2. Закона о раду законодавац увео у циљу заштите запослених од злоупотреба

од стране послодавца у ситуацијама када неко лице фактички обавља рад, а са њим није закључен уговор о раду у писменом облику. Тужилца је након 18.10.2019. године престала да долази у просторије туженог ради обављања послова из делатности туженог на радном месту на ком је до тада радила, самим тим није извршавала своје до тада редовне радне задатке у пуном радном времену, да би евентуално остварила право које тужбом тражи. Та чињеница има превагу у односу на разлоге којима тужилца у ревизији оправдава престанак доласка на рад код туженог, јер да би тужилца била призната судска заштита коју тужбом тражи требало је да буде испуњена претпоставка да је у одређеном временском периоду без закљученог уговора о раду фактички и радила код туженог, што је основ за остваривање права и обавеза из радног односа, а што након 18.10.2019. године није ситуација у конкретном случају.

Поред наведеног, да би се сматрало да је до закључења радног односа дошло, потребно је да постоји спремност односно воља послодавца да раднику омогући рад, односно спремност радника да ради. Из исказа тужилца датог пред судом и навода ревизије произлази да је тужилца престала да долази на рад, јер са њом није закључен уговор о раду, као и из разлога што јој је ББ рекла да престане да долази на посао, а из навода туженог произлази да није постојала сагласност генералног директора туженог, односно извршног директора за корпоративне послове код туженог (овлашћеног да у име и за рачун туженог као послодавца закључује уговоре о раду и уговоре о радном ангажовању лица ван радног односа) за успостављање радног односа са тужилцом по било ком основу. У прилог томе говори и чињеница да је код туженог, након подношења тужбе у овој правној ствари, покренут поступак интерне контроле, поводом чега је према ББ, а по чијем позиву је тужилца почела да ради код туженог 02.04.2019. године, покренут дисциплински поступак због непредузимања радњи којима би се онемогућили доласци на рад тужилца у Пословницу у ..., који је окончан изрицањем дисциплинске мере. Самим тим међу странкама није постојала обострана спремност за заснивање радног односа тужилца код туженог у спорном периоду, па је правилно другостепени суд одбио тужбени захтев за утврђење постојања радног односа тужилца код туженог за период након 18.10.2019. године и реституцију тужилца, на рад код туженог.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Туженом не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**